

Keizer Karel's dood.

De winter was ten einde en een zwoelere lucht waaide van over de bergen. Aan de takjes der boomen ontsproot het loover. Bloemkens piepten door het gras, de vogelen kwinkelcerden lustig. Op de velden werkten de ijverige landlieden. Het was een gansche herleving in de natuur na de sneeuwstormen welke men in de bergen had gehad, want strenge winters heeft men gewoonlijk niet in het zonnige Spanje.

Het aanbreken der lente scheen keizer Karel te hebben opgewekt. Hij was sinds de laatste dagen lustiger. Met ieder lachte en klapte hij. Men was in het jaar 1558.

Op een Aprilmorgen stond Karel voor een geopend venster zijner woning. De lucht was uiterst rein. Het zonneken scheen aan den hemel en overgoot alles met haar fonkelend licht. Karel liet zijne blikken varen over het prachtige landschap, ingesloten door de ber-

gen, en dat zich ontrolde voor zijne blikken. In de hoving hadden al de fruitboomen zich getooid met millioenen rozige en witte bloemkens, het was als een reusachtige tuil, als een veld van geurige sneeuw, wier aromen werden aangevoerd door het luwe windje en iedere weelde in het bloed deden stroomen. Verder, door den straatweg, trippelden koeien en geiten, schapen en ossen. De landlieden zongen. Karel had de armen op de borst gevouwen. Na lang dit tooneel te hebben aanschouwd, murmelde hij, terwijl een traan hem over de met voren doorgroefde wangen rolde:

— Het is voor de laatste maal dat ik de lente zie ontluiken in hare volle pracht... het is de laatste maal.

De vorst loosde een zucht. Op dit oogenblik voelde hij eene hand hem zwaar drukken op den schouder. Broeder Jan Regla stond

achter hem. Deze had de woorden van den vorst gehoord. Hij zei:

— Mijn broeder, niemand heeft eenige zekerheid over zijn dood.

Karel glimlachte droevig:

— Ik heb reeds maanden het voorgevoelen gehad dat mijn laatste uur nadert, nu ben ik er zeker van dat ik geen winter meer zal zien. De wil van God geschiedde. Ja maar, hoe prachtig, niet waar, dat jonge lentelandschap dat zich in eeuwige schoon- en frischheid voor onze oogen ontrolt. Waarlijk, het is om eeuwig aan het leven te houden. Broeder, laat ons eenige uren wandelen gaan.

— Sire, we gaan.

Een uur nadien volgden zij den loop der klaterende heldere beek waarin vischjes zwommen, waarin waterlelietjes reeds ontloken. Karel plukte hier en daar een veldbloem. Aan eenige arme lieden deelde hij aalmoezen uit en zette hen aan tot moed. Welhaast waren hij en zijn leidsgezel verdiept in een godsdienstig gesprek over de bestemming der ziel.

Wanneer zij dien namiddag te huis kwamen, zei de vorst geen woord. Hij trok zich terug in zijne vertrekken en deed zich een sober maal uit water en wijn opdienen. Na dit gedaan was, ontving hij weder het bezoek van zijn raadgever Jan Regla.

De vorst verkeerde toen in eene goede luim:

— Broeder, zet u hier... er blijft wat wijn over... laat ons te zamen drinken en kouten over allerlei zaken. Ik voel een grooten lust om een goeden avond door te brengen. Laat ons eens kouten alsof we dikke vrienden waren van over jaren. O, wat heeft het leven toch zijne schoone zijde! Vindt ge dit ook niet? Sapristi, waar is de tijd dat ik bij de boeren zat, met hen koutte en lachte, en reesems worsten en hesp binnenspeelde dat het een plezier was om te zien.

En Keizer Karel, terwijl hij een flinken teug zoeten Spaanschen wijn nam, lachte dat hij schokte en de traantjes hem uit de oogen liepen.

— Ja, Broeder Jan Regla, dan zoudt ge gezegd hebben:

«Kijk me dien keizer daar eens... dat is de grootste kwast die er onder Gods zonne loopt... hij drinkt als een oude zwitser... Och ik herinnerde me steeds het liedje:

Ik drink veel liever bier dan wijn,

Ik zou geen keizer willen zijn.

— Broeder Jan, sprak hij na het gezang, ik ben wezenlijk voldaan over mijne gezondheid. Gebruik makende van de goede stemming waarin ik verkeer, wil ik u het volgende mededeelen: Ik heb het goed gevonden de uitvaart en de lijkplechtigheden te laten doen van mijne ouders, alsook van de keizerin... Wat denkt gij er over?

De monnik-biechtvader antwoordde:

— Sire, dat zal zeer wel gedaan zijn, vooral indien uwe Majesteit ze kan bijwonen, zooals hij het verlangt. Als uwe Majesteit het wil, zullen de lijkplechtigheden geschieden.

— Goed. Ik zal den datum bepalen binnen eenige weken. De dienst zal zeer langzaam moeten worden gecelebreerd, met veel pracht. Talrijke missen moet men lezen. Ook wil ik dat er kleine missen gelezen worden voor mijne ouders en voor de keizerin, buiten die welke gewoonlijk gelezen worden.

Broeder Jan dacht:

— Dat komt me zonderling voor dat zijne Majesteit zoo lustig is terwijl hij van dood en doodenmissen spreekt.

Hij werd uit zijne mijmering getrokken door des keizers lach. De vorst riep daarna:

— Hela, broeder Jan, wat zit gij daar te bedenken? dat mijn gedrag zeer zonderling is, niet waar? Ba, na deze uitvaarten zal ik u een zeer zonderling voorstel doen? Ja, raden kunt gij 't niet, en op de wereld zal het slechts zeer zelden gebeurd zijn. Om de wereld bekommer ik me nu toch weinig. Hahaha, hoe een mensch toch kan veranderen, niet waar, broeder Jan? Komaan, schenk de glazen nog eens vol, en laat ons klinken, alhoewel het reeds vrij laat is... Eens mag het wel gebeuren.

— Sire...

— Nu de wijn is een goddelijk drankje, hoor! Ik zou wel eens willen weten welke hoeveelheid ik van dien godendrank sinds mijn geboorte genoten heb. Broeder Jan, ik denk dat de tonnen hier niet zouden kunnen liggen, in deze kamer.

Weer lachte Karel.

Monnik Jan zei:

— Sire, verschooning, maar ik denk dat de abt op me zal brommen, het wordt vrij laat, dat is de eerste maal dat het gebeurt dat we na tien ure naar 't bed trekken.

— Wat in andere woorden wil zeggen dat we de zitting moeten opschorsen?

Jan Regla was opgestaan. De vorst wenschte hem een goeden nacht. Toen vertrok de monnik. Wanneer keizer Karel alleen was, stond hij eenige stonden in beraad.

Eindelijk schoot hem het gemoed vol, en hij brak uit in tranen.

Het was de laatste opblikking geweest van den lustigen Keizer.

Dagen waren voorbijgegaan. Na dien vroolijken avond verviel Karel in een diepe zwaarmoedigheid.

Zijn einde naderde. Hij gevoelde dit alhoewel hij niet ziek te bed lag. Hij had er een voorgevoelen van. Sinds de laatste weken waren zijne krachten duchtig verminderd.

Op zekeren dag riep de vorst zijn biechtvader en raadsman Jan Regla tot zich en sprak:

— Broeder, laat ons wat wandelen. Ik wil u spreken over hetgeen ik vroeger reeds vroeg.

— Ik volg u, mijn vorst, antwoordde de pater, en beiden begaven zich toen in den tuin.

Lange stonden bleef Keizer Karel het stilzwijgen behouden en blikte ten gronde. Soms wierp hij een blik op de hem omringende natuur en loosde daarna een zucht. Jan Regla legde hem de hand op den schouder. Hij zei:

— Vriend, wat drukt u?

Karel glimlachte eventjes en antwoordde:

— Broeder Jan, ik zei u dat ik het goed had gevonden de uitvaart en de lijkplechtigheden te laten doen van mijne ouders, alsook van mijne overledene gade, de keizerin... God hebbe hare ziel. Ik heb u vandaag nog iets anders te zeggen. Ik zou mijn eigen lijkdienst willen laten doen.

Jan Regla verbleekte.

Tranen kwamen hem in de oogen.

— Sire, stamelde hij.

— Ween niet, broeder Jan. Ik verlang het. Kunt ge dit niet involgen? Ziet ge, soms ben ik als een kind.

Broeder Jan begon te snikken en zijne tranen rolden op 's Keizers handen die hij innig drukte.

Hij murmelde onder zijne herhaalde snikken:

— Moge Uwe Majesteit nog lange jaren leven, tot Godes eer, zooals wij het wenschen.

— Alles is Gods wil, broeder.

— Majesteit, voorspel uw dood niet vóór den tijd... Dit doet ons zulke pijn aan het hart.

— Broeder Jan, denkt gij dat de lijkdienst voor mij niet zal goed zijn?

— Dat zal hij zonder twijfel, Sire, omdat alle werk goed en profijtig is, wanneer het naar behooren gedaan wordt.

Zijne Majesteit sprak:

— Geef dan bevelen dat de dienst geschiede.

— Dit zal geschieden, Sire.

— Zoohaast mogelijk.

— Wanneer, Majesteit?

— Morgen reeds.

— Des namiddags?

— Ja, om twee ure.

— Verlangt Zijne Majesteit nog iets?

— Ja. Ik wil dat al de monniken den dienst bijwonen, alsook al mijne bedienden. Deze laatsten zullen in rouw gekleed zijn. Laat me nu alleen, broeder Jan, ik wil de gebeden der stervenden voor me opzeggen.

Het gelaat van den vorst vertrok geen spier. Niet de minste ontroering bemerkte men. Zelfs zijne stem beefde niet. Weenend en zuchtend ging broeder Jan Regla naar den overste van het klooster om des Keizers wil kenbaar te maken.

De abt verschrikte.

Deze tijding véoorzaakte de grootste ontsteltenis. Daar de Keizer vroeger dit verlangen reeds uitdrukte, had men er nog over gesproken.

Men dacht niet dat de vorst dit zou hebben doorgedreven, en men nam het weer voor een gril zijns geestes, die opgehitst werd door zijne ziekte. De monniken begaven zich, op bevel van hunnen overste, naar hunne cellen om er voor den vorst te bidden.

Karel bleef bij zijn besluit. En 's anderen-daags geschiedde het. De dienst nam een aanvang.

Het was waarlijk een nieuwsoortig en indrukwekkend schouwspel dat van een lijkdienst gedaan voor een nog levenden persoon die den dienst bijwoonde.

Het was hartverscheurend om zien dat een man om zoo te zeggen zich levend wilde laten begraven en zijne lijkplechtigheid laten doen vooraleer hij het aardsche met het eeuwige had verwisseld.

De kerk van het klooster was met lange

zwarte draperijen, afgeboord met gouden en zilveren franjes, behangen...

In het midden rees de katafalk op, waaronder eene kist was gezet.

Alles was behangen met zwarte rouwkrepes en fluweel waarop zilveren tranen schitterden.

Flambeeuwen en waskaarsen waren er met honderden rondom geplaatst en verspreidden een doodsch licht in de halve duisternis welke er heerschte in de kapel.

Op het gestelde uur waren al de monniken in Godes huis vereenigd en om de katafalk geschaard.

Men neme wel in aandacht dat de lijkplechtigheden begonnen op den 30 Augusti van het jaar 1558, om twee ure.

Zij zouden lang duren en gecelebreerd worden den ganschen nacht door tot in den morgen van den 31 Augustus.

Dit was het uitdrukkelijk bevel van den vorst.

Op het bepaalde uur, trad Keizer Karel, het hoofd gebogen in de kapel. Hij was in zwart fluweel gekleed en trad voort aan den arm van Jan Regla die den vorst een weinig ondersteunde. Al de keizerlijke dienaars, in rouw gehuld, volgden. Velen hadden tranen op de wangen. Meest aller hart werd verwrongen door de smart, want ze droegen den vorst als een kinderlijke liefde toe.

Wij weten dat het meest allen verkleefde lieden waren, lange jaren in dienst van den Keizer. Karel nam plaats nabij de katafalk.

Toen begonnen de monniken de klagende psalmen, de miserere en de vespers aan te heffen. Dit duurde uren lang. De ontroering maakte zich van velen meester; de dienaars droogden de tranen af en begonnen te snikken. Velen durfden geen blik meer werpen op den vorst die er steeds geknield zat, bewegingloos.

Soms klopte hij op de borst en murmelde duidelijk hoorbaar:

— Heere, Heere, ik verneder me... ik kniel voor u... wees mij, armen zondaar, genadig. Want mijne zonden zijn talrijk, doch uwe genade is oneindig. Heere, ik smEEK u... reik me de handen; sta me bij!

De monniken zongen steeds. In de kapel heerschte een smookdamp ten gevolge der flambeeuwen en kaarsen. De hitte werd er onuitstaanbaar.

Welhaast viel de avond buiten en spreidde haar zwart floers over de wereld. De invalende duisternis bedrukte nog dieper den geest der aanwezigen. Keizer Karel was nog niet vermoeid. Eindelijk sprak hij:

— Broeder Jan, trek mij een monnikspij aan.

De lippen van den vorst sidderden. In zijne oogten glansde een vreemde gloed. Hij greep krampachtig de hand van Jan Regla en fluisterde:

— Broeder, ik wil nog meer boetveerdigheid doen.

— Op welke wijze, mijn Vorst?

— Ik wil me vernederen, ik wil alles ondervinden in het leven.

— Alles?

— Ja, ik wil in die kist worden gelegd om beter u te melden dat ik, alhoewel levend, reeds dood ben.

Broeder Jan keek den vorst aan, ontsteld, en verkeerde in den waan dat deze krankzinnig was geworden. Karel glimlachte en zei:

— Broeder Jan, denkt ge dat ik zinneloos ben?

— Sire, dat zult ge niet doen.

De monniken, die het zich hadden toegesproken, hielden op met zingen. De grootste ontzetting heerschte. Weldra snikten allen. Karel glimlachte weder.

— O, gij kleinhartigen! sprak hij. Waarom weent ge? Doe ik het? Ziet ge tranen rollen van mijne wangen? Beef ik? Neen, niet waar? Ik wil dus dat mijn wil worde uitgevoerd en dat ik in de kist worde gelegd die onder de prachtbaar staat.

Er was geen tegenstand te bieden. Dienaars jammerden. Karel voegde er bij:

— Tevens is mijn uitdrukkelijke wil dat ik in diezelfde kist worde begraven, want ik voorspel het u: ik zal geen zestien dagen meer leven.

Een half uur nadien was aan de zonderlinge gril van den vorst voldaan. Hij was levend in eene kist gelegd. Het was wezenlijk akelig om hooren, afgrijselijk om zien... Eenige dienaars bezwijmden.

Was de vorst nu zinneloos geworden. Men hoorde hem in de kist het miserere zingen met de paters. Middelerwijl werd de hitte onverdraaglijk. Het zweet rolde in dikke dropfels van ieders gelaat.

Niemand kon zich gewennen dat daar, onder die doodslakens, een man lag te zingen die eens Keizer was van Spanje, Vlaanderen en een gedeelte van Duitschland, die de bewondering van alle vreemde naties had afgedwongen. Was dat dan de bestemming der menschen?

Het werd middernacht. Nog flauw vernamen nu en dan de stem van den levend begravene. Men werd onrustig. En broeder Jan Regla beval eindelijk de kist te openen. Het was toen twee ure in den morgen. De vermoeidheid drukte op allen. Wanneer Keizer Karel uit de kist werd gehaald, was hij zeer bleek. Het zweet liep hem van het lichaam. Hij steunde op de armen van Jan Regla en wankelde.

— Laat me nederzitten, murmelde hij, en vaagde zich met de bevende hand het voorhoofd af. Laat me neerzitten en dat men den dienst voortzette.

Dit werd gedaan.

Wanneer de eerste stralen der zonne langs de vensters door de stoffeërsels, die de ruiten bedekten, poogden te dringen, was de dienst gedaan. Karel scheen eenige krachten te hebben bijgewonnen. Hij was nochtans zeer bleek. Hij verzamelde zijne dienstdieneren en sprak:

— Beste vrienden, weent niet... ieder moet sterven en de dood is eene verlossing voor het andere leven. Leeft in vrede, in medelijden. Wanneer de menschen op aarde het algemeen medelijden uitoefenden, zouden zij allen broeders zijn, en het bestaan herscheppen in een paradijs. Droogt uwe tranen. Wist gij hoe mijn harte jubelt... wist gij hoe gelukkig ik ben. Niets weerhoudt me nog in het leven. Ik heb de stem van God gehoord, en deze heeft me tot zich geroepen. Vrienden, ik druk u de hand. Dat ieder zich nu ter rust begeve: dat ieder voor me bidde.

De vorst drukte aller handen. Velen lieten een traan op zijn vingers vallen. Om tien ure was de stilte weergekeerd in het klooster. Jan Regla had vruchteloos gepoogd den vorst te besluiten te gaan uitrusten.

Hij antwoordde:

— Ik ben niet vermoeid... ik voel dat ik niet kan slapen, ik wil in den tuin gaan. Kom, broeder Jan, begeven wij ons naar het gewoon plekje.

Dit werd gedaan.

In den tuin des kloosters zette Keizer Karel zich dus neder in den leunstoel, op de plaats waar hij dagelijks zat. Broeder Jan Regla was naast hem. Zij spraken niet tot elkander. Eensklaps sprak Karel:

— Broeder?

— Wat belijft u, Majesteit?

— Doe mij het portret brengen der keizerin... u weet het schoon geschilderde.

— Dit zal geschieden, Majesteit.

Broeder Jan ging heen en keerde welhaast terug met het portret. Karel beschouwde het een weinig. Hij schudde langzaam het hoofd. Daarna sprak hij:

— Zij is heengegaan naar de andere wereld... Helaas, goede ziel, het was niet steeds zonnig tusschen ons beiden; maar de tijd, de dood, de vergiffenis hebben alles uitgewischt. Vrede bij de menschen op aarde.

Karel blikte lang op de groote zwarte oogen der vrouwe die eens keizerinne was, op dien prachtigen haardos.

Daarna zette hij de schilderij neder.

Hij blikte Jan Regla aan en murmelde:

— Het is of ik reeds niet meer op de wereld leef... Het schijnt me toe dat ik vertoef in eene ander sfeer waar alles ander licht is... harpesnaren worden geroerd en ruischen. Broeder Jan, breng me uit mijne verzameling de schilderij welke het Hofken van Olijven voorstelt. U weet, die wonderbare schilderij waarop men den Zaligmaker bemerkt, in doodsangst geknield, terwijl zweetdruppelen hem van het goddelijk gelaat vallen.

Wanneer dit tafereel den vorst gebracht werd, beschouwde hij het lang en zei:

— Die volksvriend, God en toch mensch, is voor ons allen gestorven... Welke leer van goedheid en medelijden straalt daaruit! menschen haddet gij elkander lief, leefdet gij voor elkander, wat zou het bestaan op aarde aangenaam wezen. God heeft de menschen oneindig lief gehad; hij was op aarde een God van medelijden en goedheid. Hij predikte vergiffenis en geeselde de huichelaars en verraaders.

Eindelijk wilde hij een schilderij bezichtigen welke het «Laatste Oordeel» voorstelde.

De vervloekten werden er in den vlammenpoel gestort, terwijl de gelukzaligen, de uitverkorenen oprezen ten hemel.

Op dit oogenblik, terwijl Karel er de blikken op gevestigd hield, naderde de dokter des

kloosters.

Deze werd in het algemeen dokter Mathijs genaamd.

De vorst merkte hem niet, daar hij zijne gansche aandacht op het schrikkelijk tooneel van het laatste oordeel had gevestigd.

Eene rilling voer or het lichaam van Karel die den dokter aanblikte.

Dan murmelde hij:

— Dokter, ik voel mij niet wel.

— Sire, wat gevoelt ge?

— Ik weet het niet, dokter... ach, doe die schilderijen weg. Zie, er komt me eene schemering voor de oogen, ik bemerk niets meer... alles verdwijnt voor mijne blikken... de stem stikt me.

Jan Regla kreet.

— Sire...

De vorst bracht de hand aan de keel.

Hij slaakte een schrei en stortte dan als levenloos ten gronde.

Weldra stond het klooster in rep en roer.

De paters en dienstknechten liepen weenende toe, en omringden den vorst die er uitgestrekt lag, het gelaat zeer bleek.

De dokter was over hem gebogen.

— Is zijne Majesteit dood? riep de overste.

Een ander pater zei:

— Dit zijn zeer zeker de gevolgen der ontroering uitgestaan in de kist.

— Zwijgt! beval de dokter, en verwijdert u allen.

— Is onze Keizer en meester dood? kreunde een angstige knecht.

— Neen! Belemmert den tocht der lucht niet. De Keizer leeft.

— Goddank! Broeders, komt en gaan wij bidden.

Een draagstoel werd aangebracht.

Men legde er den lijder op en droeg hem naar zijne woning.

Daar, in zijne slaapkamer lei men hem op het bed, dat eenige dagen later zijn doodsbed zou worden.

Bovenstaande gebeurde, zooals wij weten, den 31 Augustus 1558.

De toestand van den vorst werd dag op dag erger.

Het was of het gansche lichaam eensklaps verzwakte, dat het gestel ineen zakte.

Karel herkende allen.

Zijne ministers en bijzonder zijne familie werd verwittigd.

Weldra snelde zijn zoon Philips toe.

Het weerzien tusschen vader en zoon was zeer hartroerend.

Philips weende bitter.

Want men bemerkte dat er geen hoop op genezing meer was.

De vorst sprak ook gestadig van den dood als van eene verlossing.

— Zoon, zei hij, ween niet. In de wereld is het van komen en gaan. Heden is het mijne beurt, morgen nadert u de dood, kiest u uit, en het is met u gedaan. Ween niet zoon... wees blijde, want ik ga tot God!

Daarna begon Karel nog eenige raadgevingen te doen aan Philips over de wijze van regeeren.

's Anderendaags ontving hij het bezoek van talrijke ministers en geleerden.

Dit geloop vermeerderde dag op dag.

Rond 15 September — de vorst was toen 15 dagen bedlegerig — kon hij den toelooft van volk niet meer verdragen.

— Broeder Jan, sprak hij, ik verkies de eenzaamheid, laat nog slechts de familieleden binnen. De anderen kunnen me naar mijne laatste rustplaats vergezellen.

Niemand werd toen nog toegelaten.

Gelaten lag de vorst op zijn sterfbed.

Zelfs de avond, zoo neerdrukkend voor de zieken, maakte hem niet ernstiger.

Kalm gingen de dagen voorbij.

Wanneer de nacht, veelal slapeloos doorgebracht, heen was en het eerste licht door de ruiten viel, murmelde Karel:

— Hoe dikwijls nog zal ik het licht zien opkomen?... Zonne, lieve zonne, die triomftochten en zegepralen van mij, nietigen worm, bescheent... vaarwel... vaarwel!

De vogelen zongen in het loover en hun geschetter drong tot in de kamer van den zieke, die prevelde:

— Boomen... vogelen... bloemen... u allen, ik zie u allen niet meer weder... nooit meer...

De vorst viel in bezwijming.

Dit gebeurde dikwijls op een dag. Het kwam door de afgematheid. De zieke was gansch krachteloos.

Soms kon hij zich nauwelijks roeren.

Doch de vorst was zeer gelaten.

Op 20 September, in den morgen, scheen hij een weinig opgeruimder.

Niets duidde aan dat hij dien dag het tijdelijke met het eeuwige zou verwisselen.

Broeder Jan Regla was met eenige andere monniken van het klooster aan het bed van Keizer Karel.

Zij lazen gebeden.

De vorst lag er roerloos, de oogen gesloten.

Zijn gelaat was bleek en het was of alle leven reeds in hem had opgehouden.

Soms opende hij de oogen.

Hij zelf wees de psalmen en gebeden aan welk hij wenschte te hooren.

Hij deed ook in het Evangelie van den H. Lucas de Passie van Christus lezen, welke hij met saamgevouwen handen aanhoorde.

Ingetogen had de stervende vorst op de gewijde psalmen geluisterd.

Een heilige glans zweefde over zijn gelaat.

Hij murmelde:

— Ik ook vergeef aan allen wat mij is kunnen misdaan worden... dat ieder mij genadig zij!

Jezus zeide:

« En ik zeg het u, wanneer gij iets aan mijn vader vraagt, in mijn naam, zal het u worden gegeven.

Vraagt en gij zult ontvangen, klopt en er zal u opengedaan worden.

Heere, ik smEEK u... wees mij genadig wanneer ik zal komen in uw rijk.»

En deze woorden prevelend, sloot Karel de oogen en vouwde de handen op de borst.

De monniken lazen verder.

Eindelijk viel de avond.

Broeder Jan Regla volgde op het gelaat van den in schijn sluimerenden vorst den strijd van het leven met den dood.

Vele menschen hebben een afschrik van den dood en denken dat het verlaten dezer wereld pijnlijk is.

Er is niets zachter dan de dood.

De meeste menschen sterven kalm en gelaten.

De geest denkt niet meer aan het omringde en wordt slechts gestreeld door een visioen van licht.

Het is of men baadt in eene zonne.

Van den dood is er geen schrik te hebben. Sterven is gelukkig worden.

Wat de mensch het meest afschrikt in den dood, is het lijk dat er roerloos ligt koud, stijf en dat beweent wordt, dat in een kuil wordt gelegd.

De dood van Keizer Karel was zeer zacht.

Hij was niet bang van het sterven, alhoew-

wel hij als door een wonderbare omgeving den dag van zijn overlijden had kunnen voorstellen.

Het werd tien ure in den avond.

Rond het bed knielden eenige kloosterlingen.

Wat later vroeg hij, de oogen gesloten:

— Welk uur is het?

— Elf ure.

— De nacht duurt lang. O, uit de duisternis zal ik ontwaken in een zonnelicht... stil, stil... maak geen rumoer... dat is schoon, om me... als een lentemorgen.

Een glimlach dwaalde over de lippen van den vorst.

Hij blikte nog eens Jan Regla aan, nam dezès hand en drukte ze dankbaar.

Middernacht is voorbij.

Rondom het klooster en in de kamer heerschte de grootste stilte, welke stilte gestoord werd door eenig geritsel.

Een neerknielende pater verschoof een stoel.

— Stil, fluisterde de stervende... stiller.

Hij bewoog de lippen, als prevelde hij gebeden.

Om één uur blikte hij opnieuw Jan Regla aan en zei:

— Wat is de mensch? Wat is de roem? Rook, ijdelheid, niets... niets, niets... God is almachtig, de dood triomfeert op den hoeverdigen mensch.

Het werd twee ure.

Toen voelde de vorst dat zijne krachten uitgeput waren.

Hij besefte dat hij ging sterven.

Hij hield de oogen wijd open, haalde nog eens diep adem en loosde een zucht.

Hij zelf voelde zich den pols.

En hij schudde het hoofd als om te zeggen:

« 't Is er meê gedaan.»

— Gij allen, bidt de litanies voor de stervenden, dat men de gewijde keersen aansteke.

Terwijl de monniken begonnen te bidden stak men de kaarsen aan. De glans der vlammen wierp een dansenden schijn op de muren en over den stervende.

Philips, de zoon van Karel naderde toen en knielde voor het bed. Karel lei hem de hand op het hoofd.

Hij murmelde:

— Zoon, het is gedaan. Wees goed voor

uw volk. Wees steeds rechtveerdig. Bemin en werk voor de grootheid van Vlaanderen. Handel nooit in woede en overijling, want later gevoelt men er steeds berouw over. Zoon, ik ga tot uwe moeder. Bid voor de zielen van ons beiden.

Philips weende.

Karel sprak:

— Waarom weenen? Moet ieder niet sterven? Het is Gods wil en onderwerp u, mijn zoon!

Op dit oogenblik trad de aartsbisschop van Toledo in de slaapkamer.

Sinds den morgen van den vorigen dag was deze in het klooster aangekomen.

De vorst zei:

— Eerwaarde vader, geef mij het kruisbeeld, dat aan de keizerin diende op haar sterfbed.

De aartsbisschop overhandigde aan Karel het zilveren kruisbeeld dat op eene tafel lag.

De stervende nam het aan.

Hij bracht het aan de lippen en drukte het tweemaal op de borst.

Hij nam in de rechterhand toen de gewijde kaars uit 's bisschops hand.

De linkerhand strekte de vorst uit naar het kruisbeeld dat de aartsbisschop had teruggenomen om het voor hem te houden.

Karel sloot eventjes de oogen.

Hij bewoog de lippen, hijgde om adem.

Hij murmelde:

— Het is het oogenblik.

Toen uit het rechteroog, rolden drie tranen, elkander snel opvolgend. De tranen des doods.

En de vorst vervelde:

— Jezus, Jezus.

Hij loosde, twee, drie zuchten.

En toen?...

Het oog was star, de lippen koud, de tong roerloos, het lichaam verstijfd.

De eens machtige, die de roemrijkste vorst was zijner eeuw; die landen had veroverd; die gestreden had voor godsdienst, voor vaderland en volk; de held van zoovele roemrijke daden en zoovele lustige avonturen; hij die het volk had lief gehad, met het Vlaamsche volk had geleefd en gejuicht... hij was niet meer!

De dood, die niets ontziet, had het lichaam verstijfd, de geest, de ziel was opgestegen naar sferen van eeuwige blijheid.

De Vroolijke Daden van Keizer Karel

(Volledige uitgave)

VLAAMSCHE BOEKHANDEL. — ANTWERPEN.